

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут ФІЗИКО ТЕХНІЧНИЙ

Кафедра ФІЗИКИ І МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

**для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
ОП «Середня освіта (фізика та математика)»**

**за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
Освітня кваліфікація: Бакалавр освіти.**

РОЗРОБНИКИ:

Войтків Галина Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізики і методики викладання

Кланічка Володимир Михайлович – кандидат фізико-математичних наук, професор кафедри фізики і методики викладання

Ліщинський Ігор Мирославович – кандидат фізико-математичних наук, завідувач кафедри фізики і методики викладання

Яблонь Любов Степанівна – доктор фізико-математичних наук, професор кафедри фізики і методики викладання

Наскрізна програма практики (НПП) – це основний навчально-методичний документ, який визначає усі аспекти проведення практик та забезпечує єдиний комплексний підхід до організації практик, їх системність, неперервність і послідовність навчання здобувачів освіти. НПП дозволяє здобувачам освіти отримати чітке уявлення про те, що їм доведеться виконувати під час проходження практики, як виконати індивідуальне завдання, яку допомогу можна отримати від керівників практики, від закладу вищої освіти та від методистів з баз практики.

Розглянуто на засіданні кафедри фізики і методики викладання:

Протокол № 12 від «13» червня 2022 р.

Завідувач кафедрою к.ф.-м. н., доц. І. М. Ліщинський

Затверджено Вченою радою фізико-технічного факультету

Протокол № 1 від «07» вересня 2023 р.

Голова вченої ради д.ф.-м.н., проф. І. М. Гасюк

@ Кафедра фізики і методики викладання

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА	4
МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	6
ВИДИ ПРАКТИК.....	8
ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАКТИК	8
ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	8
МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИК.....	14
Навчально-ознайомча практика у закладах освіти	14
Навчальна практика (лабораторний фізичний практикум).....	15
Навчальна практика (обчислювальний математичний практикум)	16
Виробнича (педагогічна) практика	17
ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИК	19
БАЗИ ПРАКТИК.....	24
МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	25
КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ.....	26
ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ	30

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Наскрізна програма практики (НПП) – це основний навчально-методичний документ, який визначає усі аспекти проведення практик та забезпечує єдиний комплексний підхід до організації практик, їх системність, неперервність і послідовність навчання здобувачів освіти. НПП дозволяє здобувачам освіти отримати чітке уявлення про те, що їм доведеться виконувати під час проходження практики, як виконати індивідуальне завдання, яку допомогу можна отримати від керівників практики, від закладу вищої освіти та від методистів з баз практики.

Наскрізним педагогічним принципом, що визначає професіограму майбутнього вчителя фізики, астрономії чи математики є принцип зв'язку теорії з практичною діяльністю. Наскрізну програму практики студентів спеціальності Середня освіта (фізика та астрономія) розроблено у відповідності до Закону України «Про вищу освіту», до «Положення про організацію та проведення практики у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» від 02 липня 2023 р., «Стратегії розвитку Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» на 2020-2027 рр.», навчального плану та освітньої програми «Середня освіта (фізика та математика)». Наскрізна програма враховує побажання стейкхолдерів, висловлених під час методичних нарад, зустрічей.

Практика студентів є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми «Середня освіта (фізика та математика)» і спрямована на формування загальних і фахових компетентностей здобувачів вищої освіти, закріплення теоретичних знань під час навчання, набуття й удосконалення відповідних компетентностей за спеціальністю.

Наскрізна програма забезпечує:

- цілісність професійної підготовки студента як вчителя фізики і математики, визначеної змістом професійної діяльності, тобто дидактично обґрунтовану послідовність процесу формування у студентів системи професійних умінь та навичок відповідно до функціональної діяльності;

- оптимальний зв'язок змісту практики із змістом навчального плану;
- послідовне розширення кола умінь та навичок, їх поступове ускладнення при переході від одного виду практики до іншого;
- безперервність і наступність практики при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до програмних результатів ОП.

Можна виокремити загальні принципи проходження практики студентами факультету:

- органічний зв'язок теорії з практикою;
- відповідності цілей навчання запитам суспільної практики;
- творчого володіння досягненнями педагогіки і передовим досвідом викладання;
- єдність навчання і виховання;
- свідомість і активність студентів;
- самостійність студентів;
- науковість, професійна спрямованість навчання і зв'язок його з практикою;
- свідомого і міцного оволодіння знаннями, уміннями і навичками;
- планування і системності (систематичності);
- вибору і застосування доцільних засобів і методів навчання;
- відповідності організованої форми спільної діяльності викладача і студентів змістовній стороні цієї діяльності (зміст, методи, засоби і результати навчання);
- колективного характеру навчання і врахування індивідуальних особливостей студентів;
- перевірки і самоперевірки результатів навчання на основі регулятивних рішень.

Наскрізна програма дає повну уяву про всю систему практичної підготовки за освітньою програмою «Середня освіта (Фізика та математика)».

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Метою практичної підготовки є засвоєння і поглиблення теоретичних та практичних знань, умінь і навичок студентів з фундаментальних і вибіркових дисциплін, засвоєння студентами сучасних методів, форм організації праці в галузі майбутнього фаху, формування у них на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час викладацької роботи в реальних умовах педагогічного процесу, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов; виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати у практичній діяльності.

Практика передбачає підготовку випускників як фахівців – вчителів фізики і астрономії та математики в загальноосвітніх навчальних закладах, які здатні до впровадження традиційних та інноваційних технологій навчання в професійній діяльності.

Практика має велике значення для підготовки та формування фахівця – вчителя фізики та математики, і дає змогу:

- оволодіти необхідними знаннями щодо сучасних змін у сфері освіти, умінням і навичками прийняття та пошуку інноваційних шляхів виваженої раціональності у майбутній професійній діяльності вчителя фізики і математики;
- виявити уміння та навички організаторської, управлінської діяльності щодо забезпечення трудової та технологічної дисципліни, створення безпечних умов праці для здоров'я;
- приймати професійні рішення з урахуванням їх педагогічних та психологічних наслідків;
- забезпечити зв'язок теоретичних знань фахових дисциплін з реальним педагогічним процесом, використання їх у розв'язанні конкретних навчальних, розвивальних та виховальних завдань;

- поглиблювати теоретичні знання студентів з фахових дисциплін і на основі індивідуальних завдань вивчення передового педагогічного досвіду вчителів виробити творчий підхід до педагогічної діяльності;
- розвивати в практикантів уміння проводити уроки з використанням сучасних методів і прийомів навчально-пізнавальної діяльності;
- виховувати у студентів повагу і шанобливе ставлення до фаху педагога;
- формувати в майбутніх учителів педагогічні вміння і навички, що сприяють розвиткові професійних якостей учителя, потреби в педагогічній самоосвіті;
- сприяти становленню особистості студента-практиканта;
- формувати вміння проводити дослідницьку роботу.

Мета практик конкретизується у таких **завданнях**

1. Навчитися самостійно і творчо використовувати на практиці набуті теоретичні знання з педагогіки, психології, методики викладання фізики та астрономії, математики та спеціальних дисциплін.

2. Навчитися цілеспрямовано спостерігати за ходом навчального процесу з фахових дисциплін шляхом ознайомлення з різною документацією: програмами, календарними планами вчителя, записами в журналах, зошитах учнів.

3. Ознайомитися з передовим досвідом викладання фахових дисциплін у базових навчальних закладах, навчитися його аналізувати, узагальнювати та використовувати в процесі проведення уроків та позакласних заходів.

4. Навчитися самостійно планувати і проводити навчальні заняття з фізики та математики з використанням різних методів та сучасних інформаційно-комунікативних технологій, поєднанням їх для досягнення максимальної ефективності навчального процесу.

5. Засвоїти технологію позакласних і позашкільних занять з фізики, звернувши увагу на вироблення вмінь керувати технічною творчістю учнів.

6. Набути досвіду проведення виховної роботи, вивчити її систему в даному навчальному закладі.

ВИДИ ПРАКТИК

Відповідно до навчального плану підготовки спеціалістів за спеціальністю 014. 08 Середня освіта (фізика та астрономія) передбачено наступні види практик:

- ✓ навчально-ознайомча практика у закладах освіти;
- ✓ навчальна практика (лабораторний фізичний практикум);
- ✓ навчальна практика (обчислювальний математичний практикум);
- ✓ виробнича (педагогічна) практика.

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАКТИК

Таблиця 1. Характеристики практик

Назва практики	Освітня програма	Курс	Семестр	Кількість годин	Форма контролю
Навчально-ознайомча практика у закладах освіти	Середня освіта (фізика та математика)	II	4	90	залік
Навчальна практика (лабораторний фізичний практикум)	Середня освіта (фізика та математика)	III	5	90	залік
Навчальна практика (обчислювальний математичний практикум)	Середня освіта (фізика та математика)	III	6	90	залік
Виробнича (педагогічна) практика	Середня освіта (фізика та математика)	IV	7,8	540	залік

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У процесі педагогічної практики студенти повинні знати:

- ✓ теоретичні і практичні основи педагогіки і психології, особливості організації та проведення навчально-виховної роботи відповідно до положень нормативно-правової бази національної системи освіти;
- ✓ теоретичні і практичні основи фізики, астрономії та математики;
- ✓ наукові основи курсу фізики і математики, історію й методологію відповідних наук;

- ✓ тенденції розвитку сучасної освіти, провідні концепції виховання і навчання, вікові та індивідуальні особливості розвитку особистості, норми і критерії оцінювання знань учнів;
- ✓ методичні принципи і прийоми активізації пізнавальної діяльності учнів;
- ✓ методи формування навичок самостійної роботи, розвитку мислення й творчих здібностей;
- ✓ шляхи вдосконалення майстерності викладача й способи самовдосконалення;
- ✓ новітні технології навчання;
- ✓ методи формування навичок самостійної роботи, розвитку творчих здібностей та логічного мислення учнів;

Студент-практикант повинен **уміти**:

- ✓ аналізувати уроки, проведені учителем через призму врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів;
- ✓ розуміти та інтерпретувати вивчений матеріал у вербальній і невербальній формах різного обсягу й складності, дотримуючись грамотності і вимог до написання наукових та навчальних текстів, зокрема вести щоденник спостережень;
- ✓ оцінювати, пояснювати та аналізувати освітні проблеми;
- ✓ проектувати, конструювати, організовувати й аналізувати свою педагогічну діяльність;
- ✓ планувати навчальні заняття відповідно до навчального плану закладу й на основі його стратегії;
- ✓ забезпечувати міждисциплінарні зв'язки курсу з іншими дисциплінами;
- ✓ розробляти й проводити різні за формою навчання заняття, найбільш ефективні при вивченні відповідних тем і розділів програми, адаптуючи їх до різних рівнів підготовки учнів;
- ✓ ясно, логічно викладати зміст матеріалу, опираючись на знання й досвід учнів;

- ✓ відбрати й використовувати відповідні навчальні засоби для побудови технологій навчання;
- ✓ аналізувати навчальну й навчально-методичну літературу та використовувати її для побудови власного викладу програмного матеріалу;
- ✓ організовувати навчальну діяльність учнів, управляти нею й оцінювати її результати;
- ✓ володіти методикою проведення заняття із застосуванням мультимедійних засобів навчання;
- ✓ створювати й підтримувати навчальне середовище, що сприяє досягненню цілей навчання;
- ✓ розвивати інтереси і мотивацію навчання учнів, формувати й підтримувати зворотний зв'язок.

Перелік знань і вмінь може бути доповнений новими вимогами в залежності від особистості кожного учня і конкретних практичних завдань, однак, основна мета практики залишається незмінною, оскільки її досягнення передбачає здобуття учнями цінного професійного досвіду.

Студент повинен сформувати (набути) наступні **Компетентності**:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з фізики, астрономії та математики, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу на рівні базової середньої освіти.

ЗК1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність).

ЗК2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність).

ЗК6. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності (інформаційно-цифрова компетентність).

ЗК7. Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями і підвищувати власний професійний рівень (компетентність навчання впродовж життя).

ФК5. Здатність до кількісного мислення, використання обчислювальних інструментів для чисельних і символічних розрахунків; здатність застосовувати сучасні інтерактивні освітні сервіси та пакети прикладних програм.

ФК8. Здатність здійснювати контроль і об'єктивне оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання, навчати учнів оцінюванню та само оцінюванню.

ФК9. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства, формування суджень та прийняття рішень, що враховують соціальні, наукові, етичні аспекти та спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах.

ФК10. Здатність здійснювати професійну діяльність з дотриманням вимог законодавства, стандартів освіти та внутрішніх нормативних документів закладу освіти.

ФК11. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей, продовжувати навчання із значним ступенем автономії.

ФК12. Здатність організовувати та здійснювати дослідницьку діяльність, визначати інновації в професійній галузі, керувати науково-дослідницькою діяльністю учнів, професійним розвитком осіб та груп.

ФК13. Здатність здійснювати усі види фізичного експерименту, зокрема і навчального, відповідно до методики і техніки проведення.

ФК14. Здатність розв'язувати задачі з фізики, астрономії, математики та навчати учнів їх розв'язуванню.

ПРН5. Застосовувати у педагогічній діяльності сучасні принципи навчання та обрати доцільні освітні технології та методики для успішного формування ключових і предметних компетентностей учнів з фізики, астрономії, математики.

ПРН6. Знати форми, методи і засоби контролю знань та здійснювати оцінювання та моніторинг навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу.

ПРН7. Володіти культурою мовлення, доносити зрозуміло професійні знання, обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу державною, у тому числі, іноземною мовою, усно та письмово.

ПРН10. Вміти розв'язувати завдання різних рівнів складності з математики та володіти методикою навчання їх розв'язуванню.

ПРН11. Володіти експериментальними вміннями і методикою проведення сучасного фізичного експерименту та вміти застосовувати всі його види у освітньому процесі для пояснення тем з фізики та формування в учнів експериментальних вмінь та навичок.

ПРН13. Вміти формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти, володіти методикою формування критичного мислення в учнів при вирішенні навчальних завдань.

ПРН14. Планувати та здійснювати освітній процес в закладах освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей здобувачів освіти, осіб з особливими освітніми потребами та реалізувати його з дотриманням чинних нормативно-правових документів, законодавства, галузевих стандартів професійної діяльності в установах та організаціях галузі освіти.

ПРН15. Вміти організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язберігаючі технології під час освітнього.

ПРН18. Усвідомлювати соціальну значущість майбутньої професії, мати мотивацію до здійснення професійної діяльності для формування освічених, свідомих та активних громадян на благо України.

ПРН19. Формувати мотивацію в учнів та організувати їх пізнавальну діяльність.

ПРН20. Емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИК

Навчально-ознайомча практика у закладах освіти

Навчально-ознайомча практика у закладах освіти дає можливість спостерігати і аналізувати організацію освітнього процесу у школі, брати в ньому активну участь, підготуватись до самостійної роботи в майбутньому.

Мета навчально-ознайомчої практики у закладах освіти – ознайомлення здобувачів освіти з організацією освітнього процесу в ЗЗСО відповідно до чинного законодавства, особливостями навчання фізики, астрономії та математики в 5-9 класах в умовах реалізації Концепції нової української школи шляхом виконання функцій помічника вчителя, а також помічника класного керівника.

Завдання навчально-ознайомчої практики у закладах освіти:

- отримання здобувачами освіти основної інформації про обрану професію вчителя фізики та математики;
- оволодіння навичками професійної діяльності;
- оволодіння сучасними методами та формами організації праці вчителя;
- формування здатності до прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних педагогічних умовах;
- виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Навчальна практика (лабораторний фізичний практикум)

Навчальна практика (лабораторний фізичний практикум) є складовою частиною освітнього процесу і проводиться з метою закріплення й поглиблення теоретичних знань з фахових дисциплін, набуття практичних вмінь та експериментальних навичок в напрямку майбутньої спеціальності і досвіду самостійної роботи, ознайомлення із функціональними обов'язками лаборанта освіти.

Мета навчальної практики (лабораторний фізичний практикум) – ознайомлення із можливостями сучасних STEAM – лабораторій, приладів, цифрових інструментів, вдосконалення практичних умінь та навичок організації експериментальної діяльності з використанням сучасних STEAM-лабораторій, розвиток дослідницьких навичок у сфері фізичного експерименту.

Завдання навчальної практики (лабораторний фізичний практикум):

- ✓ ознайомлення із можливостями сучасних STEAM – лабораторій;
- ✓ вдосконалення практичних умінь та навичок використання Steam-приладів для експериментальної роботи;
- ✓ розвиток дослідницьких навичок у сфері фізичного експерименту;
- ✓ вдосконалення навичок постановки та розробки компетентнісних завдань при роботі із Steam-приладами;
- ✓ формування навичок навчання впродовж життя.

Навчальна практика (обчислювальний математичний практикум)

Навчальна практика (обчислювальний математичний практикум) є складовою частиною освітнього процесу і проводиться з метою закріплення й поглиблення теоретичних знань, набуття практичних навичок в напрямку майбутньої спеціальності, досвіду організації проєктної діяльності учнів, навичок самостійної роботи.

Мета навчальної практики (обчислювальний математичний практикум) – ознайомлення із можливостями динамічних систем комп'ютерної математики, вдосконалення практичних умінь та навичок розв'язування прикладних задач, розвиток дослідницьких навичок у сфері комп'ютерного моделювання.

Завдання навчальної практики (обчислювальний математичний практикум):

- ✓ ознайомлення із можливостями динамічних систем комп'ютерної математики;
- ✓ вдосконалення практичних умінь та навичок розв'язування прикладних задач;
- ✓ розвиток дослідницьких навичок у сфері комп'ютерного моделювання;
- ✓ вдосконалення навичок розробки алгоритмів та програм на одній із мов програмування;
- ✓ удосконалення вмінь та навичок проєктної діяльності;
- ✓ формування навичок навчання впродовж життя.

Виробнича (педагогічна) практика

Виробнича (педагогічна) практика є завершальним етапом професійної підготовки у закладі вищої освіти, характеризується високим ступенем самосвідомості та відповідальності студентів, розширенням об'єму і складності змісту роботи. Виробнича практика проходить у два етапи: у 7 семестрі – з математики та у 8 семестрі – з фізики і астрономії. Ця практика сприяє узагальненню та інтеграції раніше набутих професійно-педагогічних знань і умінь. Цей вид практики передбачає оволодіння системою професійних умінь у процесі проведення навчальної, виховної та дослідницької діяльності; вміння застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності вчителя фізики та математики, класного керівника; розвиток творчої ініціативи, реалізація особистісного творчого потенціалу.

Мета виробничої (педагогічної) практики – закріплення й поглиблення теоретичних знань, набуття практичних навичок в напрямку майбутньої спеціальності і досвіду самостійної роботи, оволодіння системою навчально-виховної діяльності вчителя фізики, математики і класного керівника.

Завдання виробничої (педагогічної) практики – формування у здобувачів освіти здатності:

- застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- приймати самостійно рішення в реальних виробничих умовах;
- вивчати особистість школярів та колективу учнів для діагностики та проектування їх розвитку та виховання;
- визначати конкретні навчально-виховні завдання виходячи з цілей навчання та національного виховання учнів і враховуючи вікові та соціально-психологічні особливості учнів;
- здійснювати перспективне та поточне планування педагогічної діяльності, складати предметні та виховні календарні плани;

- використовувати ефективні форми, методи, прийоми і засоби для керівництва навчально-пізнавальною діяльністю учнів (ставити і розв'язувати освітньо-виховні завдання, обгрунтовано вибирати і застосовувати форми, методи, прийоми навчання, сучасні інформаційні технології, здійснювати міжпредметні зв'язки, узагальнювати та систематизувати знання учнів);
- проводити виховну роботу зі школярами, спрямовану на забезпечення комплексного підходу до національного виховання на уроках та в позакласній роботі;
- аналізувати уроки та позакласні заходи, добирати й узагальнювати ефективні методи та прийоми навчально-виховної діяльності, організувати та проводити педагогічний експеримент, аналізувати його результати та робити висновки.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИК

У відповідності до навчального плану спеціальності 014.08 «Середня освіта (фізика та астрономія)» загальне керівництво практиками здійснюється факультетськими керівниками, а методичне управління забезпечується методистами-викладачами випускової кафедри та кафедр психолого-педагогічного профілю, а також методистами на базах практик.

На основі наскрізної програми практики студентів щорічно розробляються або перезатверджуються силабуси/програми відповідних видів практики. Для студентів та керівників практики від навчального закладу та бази практики силабуси/програми практики студентів є основним навчально-методичним документом.

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики, є:

- розробка силабусів у відповідності до ОП «Середня освіта (фізика та математика)» ;
- визначення баз практики;
- призначення керівників практики;
- укладання угоди на проведення практики між ВНЗ та підприємством, організацією, установою;
- направлення студентів на бази практики;
- складання тематики індивідуальних завдань на практику;
- підготовка форм звітної документації за результатами проведення практики.

Наказом керівника вищого навчального закладу про проведення практики студентів визначається:

- місце та терміни проведення практики;
- склад студентських груп;
- відповідальний керівник за організацію практики та оформлення підсумкового звіту за її результатами;

➤ посадова особа, на яку покладено загальну організацію практики та контроль за її проведенням (проректор з науково-педагогічної роботи, декан факультету, заступник декана).

Розподіл студентів на практику проводить факультетський керівник з урахуванням замовлень на підготовку спеціалістів, їх майбутнього місця роботи після закінчення навчання та згідно угоди про співпрацю з Департаментом освіти та науки Івано-Франківської міської ради та Департаментом освіти, науки та молодіжної політики Івано-Франківської ОДА.

На початку практики студенти повинні ознайомитися з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. Бази практик в особі їх перших керівників разом з університетом несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики студентів.

Факультетським керівник практики здійснює такі заходи:

- підбирає заклади освіти, вчителів в яких студенти проходять практику, здійснює розподіл студентів по закладах загальної середньої освіти;
- разом з методистами з фахових кафедр проводить настановчу та підсумкову конференцію з питань практики;
- контролює виконання студентами програми практики, обов'язків методистами, вибірково відвідує навчальні заняття та виховні заходи, бере участь в їх обговоренні та оцінці, вживає заходів до усунення виявлених недоліків;
- приймає звіти методистів та подає завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо її поліпшення та відомість про підсумки практики студентів.

Керівник-методист практики від кафедри:

- бере участь у настановній та підсумковій конференціях з питань практики, перевіряє своєчасність здачі студентами документації на кафедру;
- бере участь у розподілі студентів за місцями практики;

- організовує ознайомлення практикантів з базою практики, у тісному контакті з керівником практики від бази практики контролює явку студентів на практику та забезпечує високу якість її проходження згідно з силабусом/програмою;
- розробляє тематику індивідуальних завдань, яка враховує передбачувані теми курсових робіт (проектів), узгоджує з керівником практики індивідуальні завдання з урахуванням особливостей місця практики;
- контролює виконання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку, веде або організовує ведення табеля відвідування студентами бази практики;
- консультує практикантів щодо добору методичної літератури, складання календарного плану, методики вивчення окремих тем, конспектів занять, позакласних заходів та методики їх проведення;
- відвідує навчальні заняття та позакласні заходи, організовує їх обговорення та аналіз, вказує на позитивні та негативні сторони проведення, дбає, щоб у студентів формувалися основні педагогічні вміння та навички, разом з учителями виставляє оцінки за проведені уроки і виховні заходи, та вміння студентами аналізувати заняття, проведені практикантами;
- на основі виконаної навчальної та виховної роботи, програми та оформлення документації практики виставляє студентам підсумкову оцінку за якість проведеної практики;
- своєчасно готує звіт та подає його факультетському керівнику практики.

Керівник практики від бази практики:

- знайомить практикантів із закладом освіти, вчителями, навчальною базою, правилами внутрішнього розпорядку, дає характеристику класів, де студенти проходять практику, розповідає про традиції навчального закладу, проблеми, над якими вони працюють;

- контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;
- запрошує студентів-практикантів на педагогічні ради, виробничі наради та інші масові заходи;
- здійснює контроль за виконанням програми практики;
- вибірково відвідує навчальні заняття, виховні та позакласні заходи практикантів, бере участь у їх обговоренні;
- приймає захист звітів студентів про практику у складі комісії, на підставі чого оцінює результати практики студентів.

Студентів-практиканти повинні:

- до початку практики одержати від керівника практики силабус/програму практики, методичні рекомендації та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики;
- своєчасно виконувати всі адміністративні й науково-технічні вказівки керівника практики від бази практики, забезпечити високу якість виконання робіт;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- систематично вести щоденник практики;
- виконати індивідуальні завдання від кафедри;
- своєчасно здати матеріали практики, підготуватися до захисту практики.

При направленні на базу практики кількох студентів серед них призначається староста, в обов'язки якого входить:

- ✓ ведення обліку відвідування практикантами навчального закладу;

- ✓ контроль за веденням студентами документації по виконанню практикантами правил внутрішнього розпорядку навчального закладу;
- ✓ організація студентів на настановчу і підсумкову конференції практик.

Студенти-практиканти мають право:

- ✓ повторного проходження практики у разі відсутності на базі практики з поважної причини за умови надання відповідних документів та за рішенням керівництва підрозділу університету;
- ✓ на проходження практики на випускному курсі за майбутнім місцем працевлаштування, за умови представлення документів про своє працевлаштування після закінчення університету.

БАЗИ ПРАКТИК

Практика студентів Факультету проводиться на базах практики, які визначені договорами про співпрацю [Угода про співпрацю з Департаментом освіти, науки та молодіжної політики Івано-Франківської ОДА](#) та [Угода про співпрацю з Департаментом освіти та науки Івано-Франківської міської ради](#) і забезпечують виконання у повному обсязі Навчального плану Спеціальності 014.08 Середня освіта (фізика та астрономія).

Місцем проведення навчально-ознайомлюючої практики є: Ліцей імені Романа Гурика м. Івано-Франківська, Ліцей №5 м. Івано-Франківська

Місцем проведення виробничої (педагогічної практики) є Ліцей імені Романа Гурика м. Івано-Франківська, Ліцей №5 м. Івано-Франківська та ін. заклади освіти, визначені договорами про співпрацю.

Базами навчальної (лабораторний фізичний практикум) практики є підрозділи університету: Кафедри фізики і методики викладання (лабораторія 106), КЗПО «Центр освітніх інновацій Івано-Франківської міської ради», Центр інноваційних освітніх технологій «PNU-EcoSystem», заклади освіти міста та області (з наявним новітнім Steam-обладнанням);

Базами навчальної (обчислювальний математичний практикум) практики є Лабораторія інноваційного навчання, Інформаційно-обчислювальний центр, Центр інноваційних освітніх технологій “PNU-EcoSystem”, КЗПО «Центр освітніх інновацій Івано-Франківської міської ради» тощо.

Студенти можуть самостійно з дозволу відповідних кафедр підбирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для використання.

МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Витрати на практику студентів університету є складовою частиною загальних витрат на підготовку фахівців. Розмір витрат на практику студентів визначається із розрахунку вартості проходження практики одного студента за тиждень. Форма та порядок оплати праці безпосередніх керівників-методистів практики від бази практики визначається взаємною домовленістю сторін в договорі на проведення практики студентів університету. Оплата праці керівника-методиста практики від навчально-виховних закладів (шкіл, гімназій та інші) з керівництва педагогічною практикою студентів здійснюється за рахунок коштів університету, передбачених в кошторисах на практику за нормативами погодинної оплати. Під час практики за студентами зберігається право на одержання стипендії за результатами підсумкового контролю.

КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Основними формами та методами контролю проходження практики є настановча конференція; самоконтроль студента-практиканта; оцінювання завдань практики; дистанційні та очні консультації; підсумкова конференція (захист практики).

Основні показники діяльності студентів, що враховуються при оцінці результатів практики:

- повнота та якість виконання завдань практики;
- ставлення до професійної діяльності;
- повнота та правильність оформлення звітної документації;
- характеристика та оцінка діяльності керівниками практики, призначеними університетом та фахівцями бази практики;
- сукупність нових знань, умінь та навичок, отриманих студентом у результаті практики та відображених у звітній документації;
- своєчасність подання звітної документації.

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний навчальний план (залікову книжку) студента та враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії. Студент, який не виконав програму практики, отримав незадовільний відгук на базі практики, незадовільну оцінку за практику, відраховується з університету. Якщо програма практики не виконана студентом з поважної причини, то навчальним закладом надається можливість студенту проходження практики повторно у пізніший термін (в межах графіку навчального процесу).

Загальна оцінка за практику – 100 балів. Критерії оцінювання визначені у силабусах практик і відповідають відповідній шкалі оцінювання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно

80 – 89	B	добре
70 – 79	C	
60 – 69	D	задовільно
50 – 59	E	
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання результатів навчання Шкала ECTS	Загальні критерії оцінювання
A	Звітні документи про проходження практики оформлені у відповідності до вимог і подані до захисту у визначений термін; завдання практики виконані у повному обсязі; звіт свідчить про здатність самостійно аналізувати, обробляти та подавати інформацію, формулювати висновки; звіт містить результати дослідницького і/або творчого характеру; на захисті практики продемонстровано здатність впевнено та аргументовано презентувати результати власної професійної та дослідницької діяльності
B	Звітні документи про проходження практики оформлені у відповідності до вимог і подані до захисту у визначений термін; завдання практики виконані у повному обсязі, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру; звіт свідчить про здатність самостійно аналізувати, обробляти та подавати інформацію, формулювати висновки; звіт містить елементи результатів дослідницького або творчого характеру; на захисті практики продемонстровано здатність впевнено та аргументовано презентувати результати власної професійної та дослідницької діяльності, допустимі незначні недоліки при аргументації висновків.
C	Звітні документи про проходження практики оформлені у відповідності до вимог і подані до захисту у визначений термін; завдання практики виконані у повному обсязі, але мають місце окремі зауваження щодо оформлення звітної документації (напр, допущені граматичні та стилістичні помилки, неточності у розрахунках тощо); звіт свідчить про здатність самостійно аналізувати, обробляти та подавати інформацію, формулювати висновки; у звіті присутні елементи результатів творчого характеру; на захисті практики неповною мірою продемонстровано здатність

	впевнено та аргументовано презентувати результати власної професійної та дослідницької діяльності (аргументація висновків неточна або неповна, допущені помилки у використанні термінології тощо).
<p>D Звітні документи про проходження практики оформлені у відповідності до вимог і подані до захисту у визначений термін; звітні документи оформлені з численними помилками або не в повному обсязі; звіт свідчить про здатність самостійно подавати інформацію, допущені помилки при аналізі та обробці результатів, висновки сформульовано нечітко; у звіті відсутні результати дослідницького та творчого характеру; на захисті практики неповною мірою продемонстровано здатність впевнено та аргументовано презентувати результати власної професійної діяльності (аргументація висновків неточна, недотримання професійної термінології, тощо).</p>	

E	Звітні документи про проходження практики оформлені у відповідності до вимог і подані до захисту у визначений термін; у звітній документації допущені суттєві помилки при вирішенні завдань практики, висновки неаргументовані, розрахунки містять суттєві помилки; на захисті практики задовільно продемонстровано здатність презентувати результати власної діяльності (аргументація висновків неповна, недотримання професійної термінології, тощо).
FX	Звітні документи подано на перевірку з порушенням термінів; оформлення звіту не відповідає вимогам; зміст звіту не розкрито.
F	Відсутні звітні документи

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Наказ МОН №93 від 08.04.93 Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>)
2. Положення про організацію та проведення практики у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (https://vvnp.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/128/2018/05/pol_pro.pdf)
3. Взірці документів. URL: <https://cutt.ly/IwGphxWk>
4. ПОЛОЖЕННЯ про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. URL: <https://cutt.ly/TwGpceZY>.